Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Sjette Afdeling)

15. juli 2015*

»Konkurrence — kartel — det europæiske marked for forspændingsstål — fastsættelse af priser, opdeling af markedet og udveksling af følsomme forretningsoplysninger — afgørelse, som fastslår en overtrædelse af artikel 101 TEUF — regler for, hvornår et datterselskabs konkurrencebegrænsende praksis kan tilregnes dets moderselskab — formodning for reel udøvelse af en afgørende indflydelse — rimelig frist«

I sag T-436/10,

HIT Groep BV, Haarlem (Nederlandene), først ved advokaterne G. van der Wal, G. Oosterhuis og H. Albers, derefter ved G. van der Wal og G. Oosterhuis,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen ved P. Van Nuffel, S. Noë og V. Bottka, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens afgørelse K(2010) 4387 endelig af 30. juni 2010 om en procedure i henhold til artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53 (sag COMP/38344 – Forspændingsstål), som ændret ved Kommissionens afgørelse K(2010) 6676 endelig af 30. september 2010 og ved Kommissionens afgørelse K(2011) 2269 endelig af 4. april 2011,

har

RETTEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, S. Frimodt Nielsen (refererende dommer), og dommerne F. Dehousse og A.M. Collins,

justitssekretær: fuldmægtig J. Plingers,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. juni 2014,

afsagt følgende

* Processprog: nederlandsk.

Dom [1] *[udelades]*

Retsforhandlinger og parternes påstande

65 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 15. september 2010 har Hit Groep anlagt denne sag.

66 Ved stævning indleveret til Retten den 24. december 2010 har Nedri anmodet om tilladelse til at intervenere i nærværende søgsmål til støtte for Kommissionens påstande, hvilket formanden for Rettens Første Afdeling har givet tilladelse til ved kendelse af 28. februar 2011. Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 28. oktober 2013 har Nedri imidlertid oplyst Retten om, at det frafaldt sin intervention. Selskabet er følgelig blevet slettet af sag T-436/10 som intervenient ved kendelse afsagt af formanden for Rettens Sjette Afdeling den 4. december 2013.

67 Ved skrivelse af 6. maj 2011 har Hit Groep anmodet om tilladelse til at fremsætte et nyt anbringende på baggrund af oplysninger, som for første gang er blevet fremlagt i svarskriftet.

68 Ved afgørelse af 6. juni 2011 har Retten anmodet Kommissionen om at fremsende den anden ændringsafgørelse. Kommissionen har efterkommet denne anmodning den 16. juni 2011.

69 Hit Groep har ved skrivelse af 26. juli 2011 bekræftet, at selskabet ønskede at tilpasse dets anbringender som følge af vedtagelsen af den anden ændringsafgørelse.

70 Ved skrivelse af 29. juli 2011 har Retten imødekommet denne anmodning.

71 Den skriftlige forhandling er blevet afsluttet den 20. oktober 2011 med Kommissionens indgivelse af duplik på processproget.

72 Kommissionen har i duplikken taget stilling til sagsøgerens anmodning om ændring af de anbringender, som sagsøgeren har fremsat i replikken, samt til de bemærkninger, som sagsøgeren har fremsat som følge af vedtagelsen af den anden ændringsafgørelse.

73 Da sammensætningen af Rettens afdelinger er blevet ændret fra den 23. september 2013, er den refererende dommer blevet tilknyttet Sjette Afdeling, som den foreliggende sag følgelig er blevet henvist til den 3. oktober 2013.

74 Den foreløbige rapport som omhandlet i artikel 52, stk. 2, i Rettens procesreglement af 2. maj 1991 er blevet forelagt Sjette Afdeling den 8. november 2013.

75 Den 17. december 2013 har Retten inden for rammerne af de foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, som er foreskrevet i artikel 64 i Rettens procesreglement af 2. maj 1991, stillet Kommissionen skriftlige spørgsmål. Kommissionen har besvaret disse spørgsmål den 6. februar 2014. Sagsøgeren har fremsat sine bemærkninger til Kommissionens svar ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 14. marts 2014.

76 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten den 14. maj 2014 besluttet at indlede den mundtlige forhandling.

77 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret de skriftlige og mundtlige spørgsmål fra Retten i retsmødet den 27. juni 2014.

1 — Der gengives kun de præmisser i nærværende dom, som Retten finder det relevant at offentliggøre.

78 Hit Groep har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede afgørelse annulleres, i det omfang den vedrører sagsøgeren, og navnlig annulleres artikel 1, nr. 9), litra b), artikel 12, nr. 9), og artikel 4, nr. 22).

— Subsidiært ophæves eller nedsættes den bøde, som sagsøgeren er blevet pålagt i den anfægtede afgørelses artikel 2, nr. 9), som Retten finder det passende.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

79 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Hit Groep tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

80 Hit Groep har fremsat tre principale anbringender til støtte for sin påstand om annullation af den anfægtede afgørelse samt to subsidiære anbringender til støtte for sin påstand om ophævelse eller nedsættelse af den bøde, som selskabet er blevet pålagt.

81 Hit Groep har også fremsat et sjette supplerende anbringende under den skriftlige forhandling.

82 Det første anbringende vedrører dels tilsidesættelse af artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53, dels en manglende begrundelse, idet det i den anfægtede afgørelse lægges til grund, at Hit Groep begik en overtrædelse i perioden fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002.

83 I henhold til det andet anbringende er den omstændighed, at Hit Groep, som siden den 1. november 2004 ikke længere er økonomisk aktiv, pålægges en bøde, i strid med målsætningen i artikel 101 TEUF, med EU's politik på bødeområdet og med proportionalitetsprincippet, idet denne bøde således hverken er tilpasset eller nødvendig.

84 Det tredje anbringende vedrører den omstændighed, at Hit Groep er blevet anset for solidarisk ansvarlig for den af Nedri begåede overtrædelse.

85 Med det fjerde anbringende gøres det gældende, at størrelsen af den bøde, som Hit Groep er blevet pålagt, er ukorrekt, i det omfang Kommissionen

— ved at tage hensyn til Hit Groeps omsætning for 2003 tilsidesatte artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 og proportionalitetsprincippet (første led)

— burde have indrømmet Hit Groep den samme nedsættelse, som den indrømmede Nedri på grund af samarbejde, i det omfang Hit Groeps ansvar ikke kan overstige Nedris ansvar (andet led)

— foretog en særskilt beregning af størrelsen af den bøde, som selskabet blev pålagt, selv om den burde have begrænset denne til en del af den bøde, som blev pålagt Nedri, eftersom selskabet kun blev anset for solidarisk ansvarligt for den bøde, som blev pålagt Nedri (tredje led)

— tilsidesatte ligebehandlingsprincippet ved efter anvendelsen af loftet på 10% ikke at tage hensyn til den begrænsede periode, med hensyn til hvilken selskabet blev anset for ansvarligt for den af Nedri begåede overtrædelse (fjerde led).

86 Det femte og subsidiære anbringende vedrører Kommissionens tilsidesættelse af en rimelig frist.

87 Med det sjette anbringende er det blevet gjort gældende, at bødens grundbeløb blev beregnet med hensyn til en periode, hvor Nedri havde aktiviteter, der oversteg den periode, med hensyn til hvilken Hit Groep blev holdt solidarisk ansvarlig med sit datterselskab.

88 Endelig har sagsøgeren i retsmødet fremsat et syvende anbringende om Rettens tilsidesættelse af en rimelig frist.

De tre første anbringender

Den anfægtede afgørelse

89 Det fremgår af den anfægtede afgørelse, at fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002 var Nedri 100% ejet af sagsøgeren, og at der derfor må opstilles en formodning for udøvelse af en afgørende indflydelse, hvilken formodning sagsøgeren ifølge Kommissionen ikke har været i stand til at afkræfte (804.-812. betragtning til den anfægtede afgørelse).

90 Kommissionen fandt derfor, at Nedri skulle holdes ansvarlig for overtrædelsen fra den 1. januar 1984 til den 19. september 2002, og fastslog, at sagsøgeren var solidarisk ansvarlig med Nedri for perioden fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002 (813. betragtning til den anfægtede afgørelse).

91 Den anfægtede afgørelses artikel 1 bestemmer:

»Følgende virksomheder har tilsidesat artikel 101 TEUF og, fra den 1. januar 1994, EØS-aftalens artikel 53 ved i de angivne perioder at have deltaget i en række aftaler og former for samordnet praksis i sektoren for forspændingsstål på det indre marked og, fra den 1. januar 1994, i EØS:

[…]

9. Virksomheder i Nedri-koncernen:

a) Nedri Spanstaal BV fra den 1. januar 1984 til den 19. september 2002 og

b) Hit Groep BV fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002.«

92 Endelig pålægger Kommissionen i den anfægtede afgørelses artikel 2 dels Nedri og Hit Groep in solidum en bøde på 5 056 500 EUR, dels Hit Groep en bøde på 1 877 500 EUR.

Parternes argumenter

– Det første anbringende om dels tilsidesættelse af artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53, idet det i den anfægtede afgørelse lægges til grund, at der er blevet begået en overtrædelse, som kan tilregnes Hit Groep hvad angår perioden fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002, dels en manglende begrundelse

93 Hit Groep har nærmere bestemt gjort gældende, at Kommissionen både i klagepunktsmeddelelsen og i den anfægtede afgørelse lagde til grund, at selskabet er solidarisk ansvarligt, alene fordi selskabet er aktionær i Nedri, og har kontrolleret og udøvet en afgørende indflydelse på sidstnævnte selskab.

94 Ifølge sagsøgeren konkluderede Kommissionen imidlertid – idet den hverken angav årsagerne til eller begrundelsen for sin afgørelse på dette punkt – samtidigt, at selskabet selv havde overtrådt artikel 101 TEUF.

95 Hit Groep har anført, at selv om overtrædelsen i givet fald kan tilregnes selskabet, betyder dette imidlertid ikke, at selskabet materielt har begået overtrædelsen. Det er selskabets opfattelse, at det således ikke er ophavsmand eller medophavsmand til overtrædelsen, men at det blot må påtage sig et ansvar for Nedris adfærd.

96 Ifølge Hit Groep er et sådant ansvar ikke lige så omfattende som ansvaret hos den virksomhed, der materielt begår overtrædelsen, hvilket bør have betydning for bødens størrelse.

97 Kommissionen er ikke enig i denne argumentation

– Det andet anbringende, hvorefter den omstændighed, at Hit Groep, som siden den 1. november 2004 ikke længere er økonomisk aktiv, pålægges en bøde, er i strid med målsætningen i artikel 101 TEUF, EU's politik på bødeområdet og proportionalitetsprincippet, idet denne bøde hverken er tilpasset eller nødvendig

98 Hit Groep har under henvisning til dom af 11. december 2007, ETI m.fl. (C-280/06, Sml., EU:C:2007:775), og generaladvokat Kokotts forslag til afgørelse i denne sag (EU:C:2007:404), nærmere bestemt anført, at selv om hverken Hit Groep eller Nedri er ophørt med at eksistere eller er blevet overført til en juridisk person eller en tredjemandsvirksomhed, har Hit Groep siden den 1. november 2004 (dvs. mere end fem år, inden selskabet blev pålagt sanktioner af Kommissionen) ikke længere været aktiv på markedet, at selskabet kun blev pålagt sanktioner i dets egenskab af moderselskab til Nedri, som begik overtrædelsen alene, og at bøden derfor ikke vil have nogen afskrækkende virkning hvad angår sagsøgeren.

99 Denne sanktion er således efter sagsøgerens opfattelse ikke i overensstemmelse med målene med konkurrencepolitikken og er uforholdsmæssig, eftersom den hverken er passende eller nødvendig for at nå det mål, som forfølges med artikel 101 TEUF.

100 Det er nærmere bestemt sagsøgerens opfattelse, at under sådanne omstændigheder burde princippet om økonomisk kontinuitet have resulteret i, at det kun var den juridiske person, der begik overtrædelsen, dvs. Nedri, som blev pålagt sanktioner, idet sagsøgeren, som blot var et holdingselskab, kun var en tom skal.

101 Det er således sagsøgerens opfattelse, at hvis et holdingselskab som sagsøgeren overdrager et datterselskab, der har begået en overtrædelse, og dette holdingselskab derefter ikke længere er økonomisk aktivt, er den tidligere koncerns økonomiske kontinuitet baseret på den enhed, der har begået overtrædelsen, og det er denne enhed, og ikke holdingselskabet, som ikke længere er økonomisk aktivt, som skal pålægges bøden.

102 Hit Groep har desuden anført, at det valg, som Kommissionen kan foretage med hensyn til at pålægge moderselskabet eller datterselskabet sanktioner, i henhold til retspraksis burde have resulteret i, at Kommissionen ud fra effektivitetshensyn kun pålagde Nedri sanktioner.

103 Hit Groep har endvidere anført, at det følger af fast retspraksis, at Kommissionen ikke kan fastsætte størrelsen af den bøde, som pålægges et datterselskab, på grundlag af det tidligere moderselskabs omsætning, hvis virksomheden på tidpunktet for vedtagelsen af afgørelsen, er blevet udskilt, eftersom det tidligere moderselskabs omsætning ikke længere afspejler denne virksomheds reelle økonomiske kapacitet. Kommissionen burde derfor have fastsat bødens størrelse ud fra selskabets reelle økonomiske

kapacitet, som henset til selskabets begrænsede omsætning og manglende økonomiske virksomhed var (og stadig er) ikke-eksisterende. Dette burde således have resulteret i, at kun Nedri blev pålagt sanktioner.

104 Kommissionen er ikke enig i denne argumentation.

– Det tredje anbringende, hvorefter Hit Groep med urette blev anset for solidarisk ansvarlig for den af Nedri begåede overtrædelse

105 Hit Groep blev anset for solidarisk ansvarlig for den af Nedri begåede overtrædelse for overtrædelsesperioden fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002.

106 Hit Groep har imidlertid fremhævet, at Kommissionen intet har anført om perioden fra den 1. maj 1987 til den 1. maj 1994, hvor Hit Groep ligeledes ejede 100% af kapitalen i sit datterselskab. Med hensyn til perioden fra den 1. maj 1994 til den 31. december 1997 fandt Kommissionen, at den ikke var i besiddelse af beviser for udøvelse af en afgørende indflydelse på Nedri.

107 Det er nærmere bestemt Hit Groeps opfattelse, at selskabet i forbindelse med den administrative procedure har bevist, at det havde afkræftet formodningen for, at et moderselskab, der ejer 100% af kapitalen i et datterselskab, som har begået overtrædelsen, udøver en afgørende indflydelse på sit datterselskabs adfærd.

108 Hit Groep har anført, at selskabet i perioden fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002 var et finansielt holdingselskab (joint venture-selskab).

109 Det er sagsøgerens opfattelse, at arten af et sådant holdingselskab, dets funktionsmåde og omfanget af dets selskabsandele bevirker, at en sådan juridisk person ikke kan anses for at udøve en afgørende indflydelse på et datterselskab, selv om det ejer 100% af andelene heri, medmindre Kommissionen fører bevis for det modsatte.

110 Hit Groep har i den forbindelse for det første anført, at Kommissionen har baseret sig på en instruks (directie-instructie) fra maj 1994. Denne instruks er imidlertid udarbejdet fire år før den periode, med hensyn til hvilken Kommissionen fandt det godtgjort, at der var udøvet en afgørende indflydelse. Det er endvidere nærmere bestemt selskabets opfattelse, at denne instruks hverken vedrører datterselskabets daglige ledelse eller handelspolitik og alene vedrører udøvelse af de rettigheder, som et holdingselskab som aktionær er tillagt i henhold til loven og vedtægterne. Endelig er det opfattelsen hos Hit Groep, at såvel dette selskab som Nedri har gjort gældende, at denne instruks ikke var klar, og Nedri har til trods for det af dette selskab i den henseende anførte ikke tillagt denne instruks den rækkevidde, som Kommissionen tillægger den.

111 Sagsøgeren har for det andet anført, at Kommissionen har baseret sig på det forhold, at der fandtes en styringsgruppe, der mødtes ca. fem gange årligt. Sagsøgeren har bestridt at have erkendt, at der inden for denne gruppe blev drøftet den almindelige forretningsmæssige udvikling og andre vigtige spørgsmål. Sagsøgeren har anført, at selskabet kun havde to ansatte, mens antallet af dets selskabsandele udgjorde 11 i 1994 og op til 26 i 2001. Det er sagsøgerens opfattelse, at Kommissionen under sådanne omstændigheder ikke kunne begrænse sig til at anføre, at selskabet udøvede en afgørende indflydelse, uden at komme med præciseringer i den henseende, selv om sagsøgeren faktisk anmodede Nedri om at blive holdt orienteret om den generelle forretningsmæssige udvikling og om de emner, som havde interesse for dette selskab. Det er opfattelsen hos Hit Groep, at Kommissionen hverken har fremlagt en begrundelse eller et bevis for omfanget af samordningen inden for styringsgruppen.

112 Sagsøgeren har for det tredje anført, at Kommissionen har baseret sig på en erklæring, som er belastende for Nedri, hvorefter alle kommercielle aspekter angiveligt blev drøftet under møderne i styringsgruppen. Det er sagsøgerens opfattelse, at sagsøgeren allerede har afgivet en forklaring om dette spørgsmål under den administrative procedure, og at disse erklæringer alene er erklæringer fra en part, som er impliceret i overtrædelsen, uden at være underbygget af skriftlige beviser eller af erklæringer fra tredjemand.

113 Det er derimod opfattelsen hos Hit Groep, at det af forretningernes forløb fremgår, at selskabet ikke udøvede nogen indflydelse på sit datterselskab. Det er således nærmere bestemt selskabets opfattelse, at Nedri begyndte at deltage i kartellet i 1984, dvs. 14 år før Hit Groep blev anset for at udøve en afgørende indflydelse på selskabet, og at Nedri deltog indtil efteråret 2002, hvor Hit Groep havde afhændet dette datterselskab. Ifølge sagsøgeren er den selvstændige karakter af adfærden udvist af Nedri således godtgjort.

114 Endelig er det nærmere bestemt sagsøgerens opfattelse, at det af Kommissionen anførte, hvorefter selskabet også var aktivt i stålsektoren, og der således var en forbindelse mellem Nedris kommercielle aktiviteter og selskabets aktivitetsområde, savner grundlag. Selskabet har anført, at Kommissionen aldrig har gjort gældende, at selskabet havde kendskab til den af Nedri begåede overtrædelse, og at selskabet selv altid har benægtet at have haft kendskab til denne overtrædelse, hvilket bevirker, at det af Kommissionen anførte, hvorefter selskabet havde aktiviteter på stålområdet, hvilke under alle omstændigheder ikke vedrørte området for forspændingsstål, er uden relevans.

115 Kommissionen er ikke enig i denne argumentation.

Rettens bemærkninger

116 I det følgende tages der først stilling til det tredje anbringende og derefter til det første og det andet anbringende.

– Principperne

117 Det følger af fast retspraksis, at virksomhedsbegrebet omfatter enhver enhed, som udøver økonomisk virksomhed, uanset denne enheds retlige status og dens finansieringsmåde. Domstolen har herved præciseret dels, at begrebet virksomhed i denne kontekst skal forstås som en økonomisk enhed, også når denne økonomiske enhed juridisk set udgøres af flere fysiske eller juridiske personer, dels, at når en sådan økonomisk enhed overtræder konkurrencereglerne, påhviler det den ifølge princippet om personligt ansvar at stå til regnskab for overtrædelsen (jf. dom af 29.9.2011, Elf Aquitaine mod Kommissionen, C-521/09 P, Sml., EU:C:2011:620, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis).

118 Det følger ligeledes af fast retspraksis, at et datterselskabs adfærd kan tilregnes moderselskabet, bl.a. når datterselskabet, selv om det er en selvstændig juridisk person, ikke frit bestemmer sin adfærd på markedet, men i det væsentlige følger instrukser fra moderselskabet, navnlig under hensyn til de økonomiske, organisatoriske og juridiske forbindelser mellem disse to juridiske enheder (jf. dom Elf Aquitaine mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 54 og den deri nævnte retspraksis).

119 I en sådan situation, hvor moderselskabet og datterselskabet er en del af samme økonomiske enhed og således udgør én virksomhed i artikel 101 TEUF's forstand, kan Kommissionen rette en afgørelse, hvorved der pålægges en bøde, til moderselskabet, uden at der kræves en konstatering af, at sidstnævnte var personligt impliceret i overtrædelsen (jf. dom Elf Aquitaine mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 55 og den deri nævnte retspraksis). Det er med andre ord ikke nødvendigvis blot tilskyndelsen til overtrædelsen i forholdet mellem moderselskabet og datterselskabet og endnu mindre førstnævntes inddragelse i den nævnte overtrædelse, som bemyndiger

Kommissionen til at rette den afgørelse, hvorved der pålægges bøder, til moderselskabet, men den omstændighed, at de berørte selskaber udgør én enkelt virksomhed i artikel 101 TEUF's forstand (dom Elf Aquitaine mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 88).

120 Desuden har Domstolen præciseret, at i det konkrete tilfælde, hvor moderselskabet ejer 100% af kapitalen i det datterselskab, som har overtrådt de EU-retlige konkurrenceregler, kan det pågældende moderselskab dels udøve en afgørende indflydelse på dette datterselskabs adfærd, dels foreligger der en afkræftelig formodning for, at det pågældende moderselskab reelt udøver en sådan indflydelse (herefter »formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse«) (dom Elf Aquitaine mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).

121 Formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse har bl.a. til formål at skabe en balance mellem vigtigheden af, på den ene side, målet om at bekæmpe adfærd, der strider imod konkurrencereglerne, især i artikel 101 TEUF, og at hindre gentagelse heraf, og, på den anden side kravene i visse [generelle] EU-retlige principper, såsom bl.a. princippet om uskyldsformodning, princippet om straffens personalitet, retssikkerhedsprincippet samt princippet om retten til forsvar, herunder princippet om parternes processuelle ligestilling. Det er bl.a. af denne grund, at formodningen er afkræftelig (dom Elf Aquitaine mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 59). Det følger heraf, at en sådan formodning står i rimeligt forhold til det forfulgte mål (dom af 18.7.2013, Schindler Holding m.fl. mod Kommissionen, C-501/11 P, Sml., EU:C:2013:522, præmis 108).

122 Det er tilstrækkeligt, at Kommissionen beviser, at hele kapitalen i et datterselskab ejes af moderselskabet, for at formode, at moderselskabet reelt udøver en afgørende indflydelse på dette datterselskabs handelspolitik. Kommissionen vil derefter være i stand til at anse moderselskabet for solidarisk ansvarligt for betaling af den bøde, som er pålagt datterselskabet, medmindre dette moderselskab, som det påhviler at afkræfte den pågældende formodning, fører tilstrækkelige beviser med henblik på at godtgøre, at dets datterselskab optræder selvstændigt på markedet (jf. dom Elf Aquitaine mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 57 og den deri nævnte retspraksis).

123 Det skal præciseres, at selv om Domstolen i sin praksis foruden indehavelse af 100% af kapitalen i datterselskabet har henvist til andre omstændigheder, såsom den omstændighed, at moderselskabet ikke har bestridt at have udøvet en indflydelse på datterselskabets handelspolitik, og den omstændighed, at de to selskaber har været repræsenteret af de samme personer under den administrative procedure, forholder det sig ikke desto mindre således, at Domstolen ikke har henvist til sådanne omstændigheder for at betinge anvendelsen af formodningen af, at der fremlægges yderligere indicier vedrørende moderselskabets reelle udøvelse af indflydelse. Udtrykt på en anden måde er Kommissionen ikke forpligtet til – med henblik på at lade formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse i et givent tilfælde gælde – at fremlægge yderligere indicier i forhold til dem, der beviser, at denne formodning er gældende og finder anvendelse (jf. i denne retning dom Aquitaine mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 80 og den deri nævnte retspraksis).

124 Endvidere bygger formodningen for en reel udøvelse af en afgørende indflydelse på konstateringen af, at et selskab, som ejer hele kapitalen i et datterselskab, bortset fra helt ekstraordinære omstændigheder, alene i lyset af denne kapitalandel kan udøve en afgørende indflydelse på dette datterselskabs adfærd, samt at en manglende reel udøvelse af en sådan indflydelse normalt kan undersøges mest hensigtsmæssigt i den virksomhedssfære, i forhold til hvilken formodningen eksisterer. Hvis det under disse omstændigheder var tilstrækkeligt for den berørte part at afkræfte nævnte formodning ved at fremføre enkle påstande, der ikke var underbyggede, ville formodningen stort set ikke have den tilsigtede virkning (dom Elf Aquitaine mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 60 og 61).

125 Det følger af fast retspraksis, at den omstændighed, at moderselskabet er et holdingselskab, ikke i sig selv er tilstrækkelig til at udelukke, at det har udøvet en afgørende indflydelse på datterselskabet. Når der er tale om en koncern, har et holdingselskab, som bl.a. koordinerer de økonomiske investeringer inden for koncernen, nemlig til formål at samle kapitalandelene i forskellige selskaber og til opgave at sikre ledelsesmæssig enhed, bl.a. ved hjælp af denne budgetmæssige kontrol (jf. i denne retning dom af 8.10.2008, Schunk og Schunk Kohlenstoff-Technik mod Kommissionen, T-69/04, Sml., EU:T:2008:415, præmis 63, af 13.7.2011, Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, T-38/07, Sml., EU:T:2011:355, præmis 70 og den deri nævnte retspraksis, og af 29.6.2012, E.ON Ruhrgas og E.ON mod Kommissionen, T-360/09, Sml., EU:T:2012:332, præmis 283).

126 Med henblik på at fastslå, om et datterselskab selvstændigt bestemmer sin adfærd på markedet, skal der desuden tages hensyn til alle de faktorer, der er relevante for de økonomiske, organisatoriske og juridiske forbindelser mellem dette datterselskab og moderselskabet, hvilke kan variere efter de enkelte tilfælde, og som derfor ikke kan opregnes udtømmende (dom af 10.9.2009, Akzo Nobel m.fl. mod Kommissionen, C-97/08 P, Sml., EU:C:2009:536 præmis 74).

127 Der er ingen grund til at begrænse denne vurdering alene til de forhold, der vedrører datterselskabets handelspolitik i snæver forstand, såsom pris- eller distributionsstrategi. I særdeleshed kan den pågældende formodning ikke gendrives ved den blotte påvisning af, at det er datterselskabet, som forvalter disse særlige aspekter af sin handelspolitik uden at modtage instruktioner herom (jf. dom af 16.6.2011, FMC mod Kommissionen, T-197/06, Sml., EU:T:2011:282, præmis 105 og den deri nævnte retspraksis).

128 Det skal ligeledes bemærkes, at eftersom datterselskabets selvstændighed ikke alene vurderes i forhold til aspekterne ved virksomhedens operationelle drift, kan den omstændighed, at datterselskabet aldrig har gennemført en særlig informationspolitik på det pågældende marked til fordel for moderselskabet, ikke være tilstrækkelig til at påvise dets selvstændighed (dom FMC mod Kommissionen, nævnt i præmis 127 ovenfor, EU:T:2011:282, præmis 145).

129 Den omstændighed, at det ikke fremgår af nogen sagsakter, at et moderselskab har givet sit datterselskab instrukser, kan endvidere ikke bevise, at der ikke er givet sådanne instrukser (jf. dom af 7.6.2011, Arkema France m.fl. mod Kommissionen, T-217/06, Sml., EU:T:2011:251, præmis 118 og den deri nævnte retspraksis).

130 Det forhold, at moderselskabet bliver pålagt ansvaret for et datterselskabs overtrædelse, kræver endvidere ikke, at der føres bevis for, at moderselskabet har indflydelse på datterselskabets politik på det særlige område, hvor overtrædelsen er begået (dom Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 125 ovenfor, EU:T:2011:355, præmis 70, og dom af 13.7.2011, Eni mod Kommissionen, T-39/07, Sml., EU:T:2011:356, præmis 97).

131 Et moderselskab kan endvidere anses for ansvarligt for en overtrædelse, der er begået af et datterselskab, selv om der findes en lang række driftsselskaber inden for en koncern (dom af 20.4.1999, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, T-305/94 – T-307/94, T-313/94 – T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 og T-335/94, Sml., EU:T:1999:80, præmis 989, og af 27.9.2012, Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, T-343/06, Sml., EU:T:2012:478, præmis 52).

132 Det følger endvidere af fast retspraksis, at den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 296 TEUF, skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde samt den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle

de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en afgørelses begrundelse opfylder kravene efter artikel 296 TEUF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (dom af 2.4.1998, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, C-367/95 P, Sml., EU:C:1998:154, præmis 63, af 30.9.2003, Tyskland mod Kommissionen, C-301/96, Sml., EU:C:2003:509, præmis 87, og af 22.6.2004, Portugal mod Kommissionen, C-42/01, Sml., EU:C:2004:379, præmis 66).

133 Hvad angår proportionalitetsprincippet bemærkes, at det følger af Domstolens praksis, at dette princip indebærer, at EU-institutionernes retsakter ikke må gå videre, end hvad der er nødvendigt og passende for gennemførelsen af det formål, der lovligt tilstræbes med den omhandlede lovgivning, hvorved det forudsættes, at såfremt det er muligt at vælge mellem flere egnede foranstaltninger, skal den mindst indgribende foranstaltning vælges, og byrderne må herved ikke være uforholdsmæssige i forhold til de tilsigtede mål (jf. dom af 17.10.2013, Schaible, C-101/12, Sml., EU:C:2013:661, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).

– Spørgsmålet, om det tredje anbringende er velbegrundet

134 Hit Groep, som ikke har bestridt, at det ejede 100% af kapitalen i sit datterselskab Nedri, har nærmere bestemt anført, at da det selv var et holdingselskab, kunne Kommissionen ikke på grundlag af det fulde ejerskab af kapitalen i et datterselskab fastslå, at selskabet havde udøvet en afgørende indflydelse på datterselskabet.

135 Det tilkommer således Kommissionen at føre bevis for en sådan indflydelse, hvilket den ikke har gjort, og de yderligere beviser, som den har støttet sig på, gør det ikke muligt at nå frem til en sådan konklusion.

136 Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet derimod for sit vedkommende har afkræftet formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse.

137 Denne argumentation må imidlertid forkastes.

138 Eftersom Hit Groep ejede 100% af kapitalen i sit datterselskab i den overtrædelsesperiode, som den blev lagt til last, kunne Kommissionen med rette påberåbe sig formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse, og det påhvilede ikke Kommissionen at fremlægge andre beviser i den henseende (jf. dom Elf Aquitainde mod Kommissionen, nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2011:620, præmis 63 og den deri nævnte retspraksis).

139 Heraf følger, at den manglende relevans af de yderligere beviser, som Kommissionen har fremført (dvs. instruksen fra maj 1994, eksistensen og betydningen af styringsgruppen og erklæringerne fra Nedri), hvis nævnte relevans godtgøres, under alle omstændigheder er uden betydning for sagsøgerens ansvar, eftersom formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse er tilstrækkelig til, at Hit Groep pådrager sig et ansvar, medmindre selskabet kan afkræfte nævnte formodning, hvilket det imidlertid ikke har gjort.

140 Den omstændighed, at Hit Groep er et holdingselskab, og endog ikke aktivt, er ikke tilstrækkelig til at afkræfte formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse (jf. i denne retning domme Schunk og Schunk Kohlenstoff-Technik mod Kommissionen, nævnt i præmis 125 ovenfor, EU:T:2008:415, præmis 63, Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 125 ovenfor, EU:T:2011:355, præmis 70 og den deri nævnte retspraksis, og E.ON Ruhrgas og E.ON mod Kommissionen, nævnt i præmis 125 ovenfor, EU:T:2012:332, præmis 283) og bevirker ikke en omvendt bevisbyrde, således som Hit Groep med urette har anført.

141 Den omstændighed, at moderselskabet blot, henset til sin art og sit vedtægtsmæssige formål, forvalter sine kapitalandele er i den henseende uden betydning (jf. i denne retning domme Schunk og Schunk Kohlenstoff-Technik mod Kommissionen, nævnt i præmis 125 ovenfor, EU:T:2008:415, præmis 70, og FCM mod Kommissionen, nævnt i præmis 127 ovenfor, EU:T:2011:282, præmis 130). Det forhold, at moderselskabet bliver pålagt ansvaret for datterselskabet Nedris overtrædelse, kræver endvidere ikke, at der føres bevis for, at Hit Groep har haft indflydelse på datterselskabets politik på det særlige område, hvor overtrædelsen er begået (jf. i denne retning domme Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 125 ovenfor, EU:T:2011:355, præmis 70, og Eni mod Kommissionen, nævnt i præmis 130 ovenfor, EU:T:2011:356, præmis 97).

142 Heraf følger, at den omstændighed, at moderselskabet ikke selv har udøvet virksomhed i sektoren for forspændingsstål, heller ikke er tilstrækkelig til at afkræfte formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse, hvorfor Hit Groeps argumentation på dette punkt skal forkastes.

143 Endvidere skal Hit Groeps argumentation, hvorefter det følger af forretningernes forløb, at selskabet ikke havde nogen indflydelse på sit datterselskab, også forkastes.

144 Formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse kan således ikke afkræftes alene ved, at det godtgøres, at Nedri selv tilrettelagde sin handelspolitik i streng forstand, såsom distributions- eller prisstrategi, uden at modtage instrukser fra Hit Groep i den henseende. Det følger heraf, at datterselskabets selvstændighed heller ikke kan fastslås ved en simpel påvisning af, at det på selvstændig vis forvaltede særlige aspekter af sin politik vedrørende markedsføring af de produkter, der er berørt af overtrædelsen.

145 Det bemærkes ligeledes, at eftersom Nedris selvstændighed ikke alene vurderes i forhold til aspekterne ved virksomhedens operationelle drift, kan den omstændighed, at datterselskabet aldrig har gennemført en særlig informationspolitik på det pågældende marked til fordel for moderselskabet, ikke være tilstrækkelig til at påvise dets selvstændighed (jf. i denne retning dom FMC mod Kommissionen, nævnt i præmis 127 ovenfor, EU:T:2011:282, præmis 105 og den deri nævnte retspraksis).

146 Ingen af de forhold, som Hit Groep har fremført, kan derfor bevirke, at formodningen for reel udøvelse af en afgørende indflydelse er afkræftet, og det tredje anbringende skal derfor forkastes.

– Spørgsmålet, om det første og det andet anbringende er velbegrundede

147 Eftersom det i henhold til Domstolens faste praksis som anført i præmis 119 ovenfor ikke kræves, at der føres bevis for moderselskabets personlige involvering i overtrædelsen, for at dette selskab kan tilstilles en afgørelse, hvorved det pålægges en bøde, fordi nævnte overtrædelse er blevet begået, kan Hit Groeps argumentation, hvorved det gøres gældende, at selskabet ikke kan tilregnes overtrædelsen, fordi det hverken er ophavsmand eller medophavsmand til overtrædelsen, ikke tiltrædes.

148 Det var herved i øvrigt ikke nødvendigt, at Kommissionen gav en specifik begrundelse for den anfægtede afgørelse hvad angår den omstændighed, at Groep i sin egenskab af moderselskab til Nedri blev tilregnet overtrædelsen.

149 Det første anbringende må derfor forkastes i sin helhed.

150 Hvad angår det andet anbringende bemærkes, at det med henblik på effektiv gennemførelse af konkurrencereglerne kan være nødvendigt undtagelsesvis ikke at pålægge den oprindeligt driftsansvarlige ansvaret for kartelovertrædelsen, men derimod den nye driftsansvarlige for den virksomhed, der har deltaget i kartellet, i det tilfælde, hvor den nye driftsansvarlige kan betragtes som den oprindeligt driftsansvarliges successor, dvs. når den nye driftsansvarlige viderefører den virksomhed, der har deltaget i kartellet (jf. i denne retning generaladvokat Kokotts forslag til afgørelse

ETI m.fl., nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2007:404, punkt 75 og 76). Såfremt der ikke fandtes nogen anden mulighed for at pålægge en anden enhed end den, som har begået overtrædelsen, en sanktion, ville virksomhederne kunne undgå sanktioner af den enkle grund, at deres identitet var blevet ændret som følge af omstrukturering, overdragelser eller andre retlige eller organisatoriske ændringer (jf. i denne retning dom ETI m.fl., nævnt i præmis 98 ovenfor, EU:C:2007:775, præmis 41).

151 Domstolen har således fastslået, at kriteriet om »økonomisk kontinuitet« kun finder anvendelse i det tilfælde, hvor den juridiske person, der er ansvarlig for virksomhedens drift, er ophørt med at eksistere i retlig forstand, efter at overtrædelsen er blevet begået (dom af 8.7.1999, Kommissionen mod Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Sml., EU:C:1999:356, præmis 145, og af 20.3.2002, HFB m.fl. mod Kommissionen, T-9/99, Sml., EU:T:2002:70, præmis 104), eller i tilfælde af en virksomheds interne omstruktureringer, når den oprindeligt driftsansvarlige ikke nødvendigvis ophører som juridisk enhed, men ikke længere udøver nogen nævneværdig økonomisk virksomhed på det berørte marked, og under hensyntagen til de strukturelle forbindelser mellem den oprindelige driftsansvarlige og virksomhedens nye driftsansvarlige (jf. i denne retning dom af 7.1.2004, Aalborg Portland m.fl. mod Kommissionen, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P og C-219/00 P, Sml., EU:C:2004:6, præmis 359, og ETI m.fl., nævnt i præmis 117 ovenfor, EU:C:2007:775, præmis 41).

152 Det må imidlertid, som Kommissionen har anført, fastslås, at Hit Groep ikke er omfattet af nogen af de tilfælde, som Domstolen har beskrevet.

153 Hverken Nedri eller Hit Groep er ophørt med at eksistere – selv om de ikke længere tilhører den samme koncern – og der har ikke fundet nogen intern omstrukturering sted, inden for rammerne af hvilken der er opstået strukturelle forbindelser mellem Hit Groep og overdrageren.

154 Heraf følger, at kriteriet om økonomisk kontinuitet, som ville kunne begrunde, at kun datterselskabet blev tilregnet overtrædelsen, ikke finder anvendelse i den foreliggende sag, og at Hit Groep ikke kan påberåbe sig denne retspraksis for at modsætte sig, at selskabet pålægges et solidarisk ansvar for den overtrædelse, som Nedri begik, på det tidspunkt, hvor selskabet kontrollerede Nedri med 100%.

155 Det er desuden med rette, at Kommissionen har anført, at sanktionen for overtrædelser af konkurrenceretten og den hermed forbundne bøde har såvel en afskrækkende som undertrykkende virkning, og at sanktionen fortsætter med at gælde for moderselskabet, selv om dette har begrænset sin økonomiske virksomhed som i den foreliggende sag, men er fortsat med at eksistere i retlig forstand, hvilket altid gør det muligt at pålægge det sanktioner.

156 Hit Groeps argumentation vedrørende den manglende effektivitet af den sanktion, som er blevet vedtaget over for selskabet, kan således ikke tiltrædes. Den omstændighed, at Hit Groep pålægges en sanktion, er på ingen måde uforholdsmæssigt i sig selv eller i strid med målet med artikel 101 TEUF.

157 Endelig følger det efter sagsøgerens opfattelse af dom af 24.3.2011, Pegler mod Kommissionen (T-386/06, Sml., EU:T:2011:115), at Kommissionen ikke kan fastsætte størrelsen af den bøde, der pålægges et datterselskab, på grundlag af omsætningen for dets tidligere datterselskab, hvis virksomheden på tidspunktet for vedtagelsen af afgørelsen er blevet udskilt, eftersom omsætningen for det tidligere moderselskab ikke længer afspejler denne virksomheds reelle økonomiske kapacitet.

158 Ifølge Hit Groep følger det heraf, at Kommissionen burde have fastsat størrelsen af bøden ved at tilpasse den til sagsøgerens reelle økonomiske kapacitet, hvilken, henset til sagsøgerens begrænsede omsætning og mangel på økonomisk aktivitet på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, var ikke eksisterende, hvilket burde have ledt Kommissionen til kun at pålægge Nedri sanktioner.

159 Denne argumentation – der som sådan er blevet fremført for første gang på replikstadiet (punkt 2.14) – kan imidlertid ikke tiltrædes.

160 For det første vedrører præmis 133 i dom Pegler mod Kommissionen, nævnt i præmis 157 ovenfor (EU:T:2011:115), som sagsøgeren har henvist til, en faktisk og retlig situation, der adskiller sig fra Nedri og Hit Groeps situation. Den vedrører således anvendelsen af punkt 1.A, fjerde og femte afsnit, i retningslinjerne for beregningen af bøder i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og artikel 65, stk. 5 (EFT 1998 C 9, s. 3) om forhøjelse af bøden med henblik på en afskrækkende virkning.

161 Ifølge retspraksis er det for det andet kun, hvis det viser sig, at flere adressater for den afgørelse, hvorved bøden er pålagt, udgør virksomheden i den forstand, at det er den økonomiske enhed, der er ansvarlig for den sanktionerede overtrædelse, hvilket ydermere skal være på det tidspunkt, hvor denne afgørelse blev vedtaget, at loftet kan beregnes på grundlag af denne virksomheds samlede omsætning, dvs. alle dele heraf sammenlagt. Derimod gælder, at hvis denne økonomiske enhed siden er blevet opsplittet, har hver af afgørelsens adressater ret til en individuel beregning af bødeloftet (dom af 15.6.2005, Tokai Carbon m.fl. mod Kommissionen, T-71/03, T-74/03, T-87/03 og T-91/03, EU:T:2005:220, præmis 390).

162 Kommissionen beregnede imidlertid loftet på 10% af omsætningen alene på grundlag af omsætningen for Hit Groep, som på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse ikke længere udgjorde en virksomhed sammen med Nedri.

163 For så vidt som sagsøgeren med sin argumentation tilsigter at anfægte det referenceår, som Kommissionen har taget i betragtning, må det fastslås, at denne argumentation er sammenfaldende med det fjerde anbringendes første led, der netop vedrører dette spørgsmål, og som der skal henvises til.

164 Dette klagepunkt skal derfor forkastes som ugrundet, uden at det er nødvendigt at tage stilling til, hvorvidt det skal afvises.

165 Det andet anbringende må derfor forkastes i sin helhed.

Det fjerde anbringende om adskillige fejl i forbindelse med de forhold, som er blevet taget i betragtning ved fastsættelse af størrelsen af den bøde, som Hit Groep er blevet pålagt

Første led, hvorefter Kommissionen har tilsidesat artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 samt proportionalitetsprincippet og princippet om god forvaltningsskik, idet den med urette tog hensyn til Hit Groeps omsætning for 2003

– Parternes argumenter

166 Hit Groep har nærmere bestemt anført, at Kommissionen med urette baserede sig på den retspraksis, der følger af dom af 7. juni 2007, Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen (C-76/06 P, Sml., EU:C:2007:326), og som vedrører den situation, hvor virksomheden ikke har udøvet nogen aktivitet og ikke har haft nogen omsætning i det regnskabsår, der går forud for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, for i selskabets tilfælde at anvende omsætningen for 2003, som for dette regnskabsår var på 69 345 000 EUR, og ikke selskabets omsætning i 2009, som var på 152 257 EUR.

167 Hit Groep er af den opfattelse, at der i den forbindelse skal tages hensyn til, at selskabet er et holdingselskab, hvis normale aktivitet består i at erhverve selskabsandele, eje disse, oppebære renter og afhænde disse selskabsandele. Selskabets situation adskiller sig herved fra den situation, som forelå i den sag, der gav anledning til dom Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, nævnt i præmis 166 ovenfor (EU:C:2007:326), hvor virksomheden ikke var et holdingselskab, men en driftsvirksomhed.

168 Ifølge sagsøgeren udvikler et holdingselskabs omsætning sig parallelt med dets finansielle aktiviteter, og opretholdelsen af en relativt begrænset finansiel reserve og en meget lille omsætning i en række år skal anses for en normal udøvelse af et holdingselskabs aktiviteter.

169 Hit Groep har præciseret, at selskabets situation også adskiller sig fra den situation, som forelå i den sag, der gav anledning til dom Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, nævnt i præmis 166 ovenfor (EU:C:2007:326), i det omfang der i selskabets tilfælde til forskel fra sidstnævnte sag er tale om en periode på næsten syv år, i løbet af hvilke selskabet havde en aktivitet, der ganske vist var aftaget, men som ikke desto mindre må anses for dets normale aktivitet.

170 Det var derfor med urette, at Kommissionen fraveg artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003.

171 Endvidere følger det efter sagsøgerens opfattelse af dom Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, nævnt i præmis 166 ovenfor (EU:C:2007:326), at målet med loftet på 10% fastsat i artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 er at undgå, at bøden er urimelig i forhold til størrelsen af virksomheden, og at det forudsætter, at den pågældende virksomhed udøver erhvervsmæssig virksomhed på det tidspunkt, hvor den pålægges bøden.

172 Efter Hit Groeps opfattelse følger det heraf, at Kommissionen burde have undersøgt, om bøden var forholdsmæssig, hvilket den undlod at gøre, selv om den rådede over alle de nødvendige beviser med henblik herpå, hvilket er i strid med proportionalitetsprincippet og princippet om god forvaltningsskik.

173 Kommissionen er ikke enig i denne argumentation.

– Rettens bemærkninger

174 Ifølge artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 kan Kommissionen ved beslutning pålægge virksomheder og virksomhedssammenslutninger bøder, hvis de forsætligt eller uagtsomt overtræder artikel 101 TEUF eller artikel 102 TEUF. Bøden kan for hver af de virksomheder, som har deltaget i overtrædelsen, ikke overstige 10% af den samlede omsætning i det foregående regnskabsår.

175 Domstolen har præciseret, at det i artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 fastsatte loft vedrørende omsætningen har til formål at undgå, at de af Kommissionen pålagte bøder er urimelige i forhold til den pågældende virksomheds størrelse (dom Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, nævnt i præmis 166 ovenfor, EU:C:2007:326, præmis 24).

176 Der er således tale om en øvre grænse, der finder ensartet anvendelse på samtlige virksomheder, som er fastsat under hensyn til den enkelte virksomheds størrelse, og som har et formål, der adskiller sig fra og er selvstændigt i forhold til formålet med kriterierne vedrørende overtrædelsens grovhed og varighed. Den kan alene have den konsekvens, at det på grundlag af disse kriterier beregnede bødebeløb nedsættes til det maksimalt tilladte niveau. Anvendelsen af denne grænse indebærer, at den berørte virksomhed ikke betaler den bøde, der i princippet skulle betales efter en vurdering på grundlag af de nævnte kriterier (dom af 28.6.2005, Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P og C-213/02 P, Sml., EU:C:2005:408, præmis 281-283).

177 Med andre ord er formålet med i artikel 23, stk. 2, at fastlægge et loft på 10% af omsætningen for hver virksomhed, der har deltaget i overtrædelsen, bl.a. at undgå at pålægge en bøde, der er højere end dette loft, som kan overskride virksomhedens betalingsevne på det tidspunkt, hvor den identificeres som ansvarlig for overtrædelsen, og hvor den pålægges en økonomisk sanktion af Kommissionen (dom af 4.9.2014, YKK m.fl. mod Kommissionen, C-408/12 P, Sml., EU:C:2014:2153, præmis 63).

178 Hvad angår »det foregående regnskabsår« som omhandlet i artikel 23, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 1/2003 henviser det i princippet til det senest afsluttede regnskabsår for den berørte virksomhed på tidspunktet for vedtagelsen af afgørelsen (dom af 28.4.2010, T-456/05 og T-457/05, Gütermann og Zwicky mod Kommissionen, Sml., EU:T:2010:168, præmis 80; jf. også i denne retning dom Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, nævnt i præmis 166 ovenfor, EU:C:2007:326, præmis 32).

179 Det følger imidlertid af såvel formålene med det system, som artikel 23, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 1/2003 indgår i, som af den retspraksis, der er nævnt i præmis 166 ovenfor, at anvendelsen af loftet på 10% af omsætningen forudsætter dels, at Kommissionen råder over oplysninger om omsætningen for det sidste regnskabsår forud for tidspunktet for vedtagelsen af afgørelsen, dels, at disse oplysninger repræsenterer et afsluttet regnskabsår med normal økonomisk aktivitet i en periode på 12 måneder (dom af 29.11.2005, Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, Sml., EU:T:2005:428, præmis 38, og dom Gütermann og Zwicky mod Kommissionen, nævnt i præmis 178 ovenfor, EU:T:2010:168, præmis 95).

180 Selv om det fremgår af dom Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, nævnt i præmis 166 ovenfor (EU:C:2007:326, præmis 32), at Kommissionen med henblik på beregningen af bødeloftet i artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003 i princippet skal tage hensyn til den omhandlede virksomheds omsætning i det sidste afsluttede regnskabsår forud for vedtagelsen af den afgørelse, hvorved bøden pålægges, følger det ikke desto mindre af den kontekst, hvori den lovgivning, som nævnte bestemmelse er en del af, indgår, og af de mål, der forfølges med denne lovgivning, at når omsætningen i det regnskabsår, der går forud for vedtagelsen af kommissionsafgørelsen, ikke repræsenterer et afsluttet regnskabsår med normal økonomisk aktivitet i en periode på 12 måneder, og således ikke giver nogen anvendelig indikation for den pågældende virksomheds reelle økonomiske situation og det passende niveau for den bøde, der bør pålægges denne virksomhed, kan der ikke tages hensyn til nævnte omsætning med henblik på fastsættelsen af bødeloftet. I sidstnævnte, helt exceptionelle, tilfælde er Kommissionen forpligtet til med henblik på beregningen af bødeloftet at henvise til det sidste afsluttede regnskabsår med normal økonomisk aktivitet (dom af 12.12.2012, 1. Garantovaná mod Kommissionen, T-392/09, EU:T:2012:674, præmis 86, som efter appel blev stadfæstet ved dom af 15.5.2014, 1. Garantovaná mod Kommissionen, C-90/13 P, EU:C:2014:326).

181 Det er i den foreliggende sag ubestridt, at Hit Groep i september 2009 som svar på et spørgsmål fra Kommissionen over for denne angav, at selskabet havde afhændet Nedri den 17. januar 2002 og alle dets selskabsandele den 1. november 2004, og at det dermed var ophørt med samtlige dets driftsaktiviteter fra denne dato (bilag A 13 til stævningen, s. 223 og 224). Hit Groep oplyste desuden Kommissionen om dets omsætning for 2003 og 2004.

182 Henset til den retspraksis, der er nævnt i præmis 179 og 168 ovenfor, må det følgelig fastslås, at Kommissionen ikke begik nogen fejl, da den fastslog, at eftersom omsætningen for regnskabsåret 2009 ikke gav nogen nyttig indikation af den pågældende virksomheds reelle økonomiske situation, skulle der ved beregningen af loftet på 10% fastsat i artikel 23, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 1/2003 henvises til omsætningen for 2003, som omfattede det sidste afsluttede regnskabsår med normal økonomisk aktivitet i en periode på 12 måneder.

183 Endvidere kan det af sagsøgeren anførte vedrørende selskabets status af holdingselskab og vedrørende den omstændighed, at opretholdelsen af en relativt begrænset finansiel reserve og en meget lille omsætning i flere år (2005-2009) kan anses for en normal udøvelse af et holdingselskabs aktiviteter, hvilket kan begrunde, at selskabets omsætning for 2009 skal anvendes, ikke tiltrædes.

184 Disse anbringender er i modstrid med sagsøgerens egne erklæringer vedrørende ophøret af selskabets driftsaktiviteter i 2004, som i virkeligheden bekræfter, at virksomhedens »sidste afsluttede regnskabsår med normal økonomisk aktivitet« i en periode på 12 måneder var 2003 og ikke 2009.

185 Sagsøgeren har endvidere anført, at et holdingselskabs normale aktivitet består i at erhverve selskabsandele, eje disse, oppebære renter og afhænde disse selskabsandele. Det må imidlertid konstateres, at sagsøgeren havde solgt samtlige sine selskabsandele i 2004, og at selskabet efter eget udsagn efter denne dato nøjedes med at opretholde en begrænset finansiel reserve og en meget lille omsætning, hvilket ikke er tilstrækkeligt til at udgøre et afgørende bevis for selskabets normale økonomiske aktivitet (jf. i denne retning domme Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, nævnt i præmis 179 ovenfor, EU:T:2005:428, præmis 48 ff., og Gütermann og Zwicky mod Kommissionen, nævnt i præmis 178 ovenfor, EU:T:2010:168, præmis 102).

186 Kommissionen tilsidesatte følgelig ikke bestemmelserne i artikel 23, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 1/2003 som fortolket af Domstolen.

187 Heraf følger, at Kommissionen, da den anvendte regnskabsåret 2003 med henblik på beregningen loftet på 10% fastsat i artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 1/2003, hverken tilsidesatte proportionalitetsprincippet eller princippet om god forvaltningsskik, eftersom den, som den havde pligt til, tog hensyn til det sidste afsluttede regnskabsår med normal økonomisk aktivitet i en periode på 12 måneder.

188 Følgelig skal det fjerde anbringendes første led forkastes.

Andet led, hvorefter Hit Groep bør være omfattet af den nedsættelse, som Nedri er blevet indrømmet i medfør af samarbejdsmeddelelsen

– Parternes argumenter

189 Hit Groep er nærmere bestemt af den opfattelse, at eftersom selskabet alene er solidarisk ansvarligt for den bøde, som dets tidligere datterselskab er blevet pålagt på grund af sidstnævntes deltagelse i overtrædelsen, bør det automatisk omfattes af den nedsættelse af bøden, som Nedri er blevet indrømmet på grund af samarbejde, hvilket Kommissionen med urette har afvist. Salget af Nedri, som er indtrådt i mellemtiden, har ingen konsekvenser i den forbindelse, ligesom dette salg desuden heller ikke har konsekvenser for selskabets solidariske ansvar.

190 Sagsøgeren har anført, at hvis fastlæggelsen af ansvaret for en overtrædelse er baseret på virksomhedsbegrebet, og selskabet er solidarisk ansvarligt, fordi det ejede Nedri fuldt ud, skal der følges op på konsekvenserne af dette ansvar på samme måde ved fastsættelsen af bødens størrelse. Sagsøgeren har herved bestridt Kommissionens argumentation, hvorefter en sådan tilgang er uforenelig med logikken i samarbejdsmeddelelsen, og har anført, at det, i modsætning til hvad Kommissionen har hævdet, ikke er »en anden virksomhed« hvad angår fastsættelsen af bødens størrelse.

191 Selskabet er endvidere af den opfattelse, at Kommissionen ikke kan påberåbe sig den retspraksis, der følger af dom af 30. september 2009, Hoechst mod Kommissionen (T-161/05, Sml., EU:T:2009:366), som vedrører en situation, der ikke kan sammenlignes med sagsøgerens situation.

192 I den foreliggende sag blev overtrædelsen således ikke begået af sagsøgeren og dernæst af Nedri, men blev udelukkende begået af Nedri i perioden fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002.

193 Hit Groep er endvidere af den opfattelse, at selskabet ikke kan foreholdes ikke at have indgivet en anmodning om bødenedsættelse, eftersom selskabet ikke havde noget kendskab og derfor ikke rådede over nogen relevante oplysninger.

194 Den omstændighed, at selskabet kunne have kendskab til den omhandlede procedure i 2003 og 2004, efter Kommissionens begæringer om oplysninger, er i den forbindelse uden betydning, eftersom det selv havde afhændet Nedri i 2002 og ikke længere havde adgang til nogen oplysninger efter dette tidspunkt.

195 Kommissionen er ikke enig i denne argumentation.

– Rettens bemærkninger

196 Det følger af retspraksis, at det kun er en virksomhed, som har samarbejdet med Kommissionen på grundlag af samarbejdsmeddelelsen, der i henhold til denne meddelelse kan indrømmes en nedsættelse af den bøde, der uden et sådant samarbejde ville være blevet pålagt. Denne nedsættelse kan ikke udvides til at omfatte en virksomhed, der i en del af den pågældende overtrædelsesperiode udgjorde en del af en virksomheds økonomiske enhed, men som ikke længere udgjorde en del heraf på det tidspunkt, hvor sidstnævnte virksomhed samarbejdede med Kommissionen. I lyset af samarbejdsmeddelelsens mål om at fremme afsløringen af adfærd, der er i strid med EU-konkurrenceretten, og for at sikre en effektiv anvendelse af EU-konkurrenceretten er der intet, der kan begrunde, at en bødenedsættelse, som indrømmes en virksomhed for dens samarbejde med Kommissionen, udvides til at omfatte en virksomhed, der, samtidig med at den tidligere kontrollerede den i den pågældende overtrædelse involverede erhvervssektor, ikke selv bidrog til afsløringen af denne overtrædelse (dom af 30.4.2014, FLSmidth mod Kommissionen, C-238/12 P, Sml., EU:C:2014:284, præmis 83 og 85, og dom Hoechst mod Kommissionen, nævnt i præmis 191 ovenfor, EU:T:2009:366, præmis 76).

197 I den foreliggende sag kontrollerede Hit Groep ikke længere Nedri på det tidspunkt, hvor sidstnævnte anmodede om at blive omfattet af samarbejdsmeddelelsen, og bidrog ikke til afsløringen af overtrædelsen. Sagsøgeren har i den forbindelse således selv præciseret, at selskabet ikke var informeret og derfor ikke rådede over nogen relevante oplysninger, som selskabet havde kunnet videregive til Kommissionen.

198 Sagsøgeren kan derfor ikke blive omfattet af den bødenedsættelse, som Nedri er blevet indrømmet.

199 Det bemærkes endvidere, at Hit Groep med rette (jf. præmis 119 og 147 ovenfor) blev holdt ansvarlig for overtrædelsen fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002 på grund af den afgørende indflydelse, som selskabet udøvede på sit datterselskab, således som det fremgår af den anfægtede afgørelses artikel 1, nr. 9), litra b). De to selskaber, som udgjorde én og samme virksomhed i henhold til konkurrenceretten, blev dernæst anset for solidarisk ansvarlige for en del af den bøde, som de blev pålagt.

200 Hit Groeps argumentation, hvorefter det kun var Nedri, der begik overtrædelsen, og Hit Groep selv alene blev holdt solidarisk ansvarlig, beror således på en ukorrekt fortolkning af den anfægtede afgørelse.

201 Det fjerde anbringendes andet led skal således forkastes.

Det fjerde anbringendes tredje led, hvorefter Hit Groep som solidarisk ansvarlig for den bøde, som blev pålagt Nedri, kun burde være blevet pålagt prorata temporis at betale en del af den bøde, som Nedri blev pålagt, og hvorefter Kommissionen med urette foretog en særskilt beregning af størrelsen af den bøde, som Hit Groep blev pålagt, og det fjerde anbringendes fjerde led om tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet og ligebehandlingsprincippet

– Parternes argumenter

202 Hit Groep har nærmere bestemt gjort gældende, at selskabet kun blev anset for ansvarligt i sin egenskab af moderselskab til Nedri og ikke på grundlag af en tilsidesættelse af artikel 101 TEUF, som det selv havde begået. Det er selskabets opfattelse, at det således følger af den anfægtede afgørelse, at Kommissionen begrænsede sig til at holde det ansvarligt for betalingen af den bøde, som Nedri blev pålagt for perioden fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002.

203 Hit Groep er af den opfattelse, at den omstændighed, at selskabet er blevet pålagt en højere bøde end den, der blev pålagt Nedri, er i modstrid med denne vurdering, idet dets ansvar ikke kan overstige sidstnævntes ansvar i overensstemmelse med dom af 24. marts 2011, Tomkins mod Kommissionen (T-382/06, Sml., EU:T:2011:112).

204 Ifølge sagsøgeren burde selskabet været blevet pålagt at hæfte solidarisk for 48 tohundredefiretyvendedele af den bøde, som Nedri blev pålagt, prorata temporis. En sådan beregning er i overensstemmelse med retspraksis (dom Akzo Nobel m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 126 ovenfor, EU:C:2009:536). Den bøde, som selskabet er blevet pålagt, er derfor uforholdsmæssig.

205 Sagsøgeren har præciseret, at selv om Kommissionen har baseret sig på flere domme fra Domstolen og fra Retten til støtte for sit standpunkt (domme af 16.11.2000, Stora Kopparbergs Bergslags mod Kommissionen, C-286/98 P, Sml., EU:C:2000:630, og Cascades mod Kommissionen, C-279/98 P, Sml., EU:C:2000:626; dom af 17.12.1991, Enichem Anic mod Kommissionen, T-6/89, Sml., EU:T:1991:74, og dom HFB m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 151 ovenfor, EU:T:2002:70), er denne retspraksis efter sagsøgerens opfattelse helt uden relevans, eftersom moderselskabet i disse sager var medophavsmand til overtrædelsen, hvilket ikke er tilfældet for sagsøgeren.

206 Hit Groep har endvidere i det væsentlige gjort gældende, at anvendelsen af loftet på 10% af omsætningen ikke er tilstrækkelig til, at størrelsen af bøden i den foreliggende sag bliver forholdsmæssig, og at der burde være blevet taget hensyn til varigheden af selskabets personlige ansvar efter anvendelsen af dette loft. Selskabet har i den forbindelse præciseret, at dom af 3. marts 2011, Siemens og VA Tech Transmission & Distribution mod Kommissionen (T-122/07 – T-124/07, Sml., EU:T:2011:70), bekræfter, at beregningen af størrelsen af bøden ikke slutter med anvendelsen af loftet på 10%, og at Kommissionen på dette stadie stadig har pligt til at vurdere den endelige størrelse af de pålagte bøder i lyset af proportionalitetsprincippet.

207 Hit Groep har anført, at den bøde, som det er blevet pålagt, og som vedrører en overtrædelse, der har varet i fire år, er 27% højere end den bøde, som Nedri blev pålagt, og med hensyn til hvilket selskab det blev fastslået, at overtrædelsesperioden var på 18 år og 8 måneder.

208 Ifølge Hit Groep er anvendelsen af loftet på 10% ikke nok til at afhjælpe eller fjerne den forskelsbehandling, som er foretaget af selskabet og Nedri.

209 Kommissionen kunne have anvendt denne korrektion i forbindelse med vurderingen af Hit Groeps betalingsevne, men selv uden for denne mulighed havde Kommissionen mulighed for at afhjælpe problemet i medfør af proportionalitetsprincippet og ligebehandlingsprincippet.

210 Kommissionen er ikke enig i denne argumentation.

– Rettens bemærkninger

211 Det bemærkes for det første, at det var med rette, at Hit Groep blev anset for ansvarlig for begåelsen af overtrædelsen fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002 på grund af den afgørende indflydelse, som selskabet udøvede på sit datterselskab, således som det fremgår af den anfægtede afgørelses artikel 1, nr. 9), litra b). De to selskaber, der udgør én og samme virksomhed i henhold til konkurrenceretten, blev derefter anset for solidarisk ansvarlige for en bøde på 5 056 500 EUR, idet Hit Groep for sit vedkommende desuden blev idømt en bøde på 1 877 500 EUR.

212 Hit Groeps argumentation, hvorefter det kun var Nedri, der begik overtrædelsen, og Hit Groep alene blev holdt solidarisk ansvarlig, hvilken argumentation følger af en ukorrekt fortolkning af den anfægtede afgørelse, skal forkastes af de grunde, der er angivet i præmis 146 og 187 ovenfor.

213 For det andet bemærkes, at det ganske vist er blevet fastslået, at moderselskabets ansvar, når moderselskabet ikke har deltaget materielt i kartellet, og dets ansvar udelukkende bygger på dets datterselskabs deltagelse i kartellet, er et rent afledt og accessorisk ansvar, som afhænger af datterselskabets, og derfor ikke kan overstige datterselskabets ansvar (dom Tomkins mod Kommissionen, nævnt i præmis 203 ovenfor, EU:T:2011:112, præmis 38, som efter appel blev stadfæstet ved dom af 22.1.2013, Kommissionen mod Tomkins, C-286/11 P, Sml., EU:C:2013:29, præmis 39).

214 Denne retspraksis er imidlertid ikke til hinder for, at der ved beregningen af bødens størrelse, når to særskilte juridiske personer, såsom et moderselskab og dets datterselskab, ikke længere udgør en virksomhed i artikel 101 TEUF's forstand på tidpunktet for vedtagelsen af en afgørelse, hvorved de pålægges en bøde, tages hensyn til forhold, der er specifikke for hver af dem.

215 I det tilfælde, hvor to særskilte juridiske personer, såsom et moderselskab og dettes datterselskab, ikke længere udgør en virksomhed i artikel 101 TEUF's forstand på tidspunktet for vedtagelsen af en afgørelse, der pålægger dem en bøde for overtrædelse af konkurrencereglerne, har hvert af disse selskaber ret til individuelt at få anvendt loftet på 10% af omsætningen (dom af 26.11.2013, Kendrion mod Kommissionen, C-50/12 P, Sml., EU:C:2013:771, præmis 57).

216 Det samme gælder med hensyn til spørgsmålet om, hvilken virksomhed der kan omfattes af en bødenedsættelse, idet et selskab, som under en del af varigheden af den omhandlede overtrædelse, var en del af den økonomiske enhed bestående af en virksomhed, men som ikke længere var en del heraf på det tidspunkt, hvor sidstnævnte samarbejdede med Kommissionen, ikke kan gøre krav på en sådan bødenedsættelse (jf. den retspraksis, der er nævnt i præmis 196 ovenfor).

217 For det tredje må det konstateres, at Kommissionen først fastsatte bødens grundbeløb (afsnit 19.1 i den anfægtede afgørelse). I den forbindelse fandt den, at der skulle fastsættes en særskilt overtrædelsesperiode hvad angår Nedri (18 år og 8 måneder) og hvad angår Hit Groep (4 år) (956. betragtning til den anfægtede afgørelse).

218 På dette grundlag fandt Kommissionen, at Nedri skulle pålægges en bøde på 113 000 000 EUR, og at Hit Groep skulle pålægges en bøde på 29 000 000 EUR (963. betragtning til den anfægtede afgørelse i den affattelse, der følger af den første ændringsafgørelse).

219 I mangel af skærpende eller formildende omstændigheder fandt den dernæst, at de bøder, som skulle pålægges, fortsat var på 113 000 000 EUR hvad angår Nedri og på 29 000 000 EUR hvad angår Hit Groep (1057. betragtning til den anfægtede afgørelse i den affattelse, der følger af den første ændringsafgørelse).

220 Kommissionen anvendte herefter med rette loftet på 10% af omsætningen for hver af de to virksomheder (1060. betragtning til den anfægtede afgørelse; jf. også den retspraksis, der er nævnt i præmis 215 ovenfor).

221 Kommissionen fandt således, at Nedri skulle pålægges en bøde på 6 742 000 EUR (dvs. 10% af Nedris omsætning i 2009), og at Hit Groep skulle pålægges en bøde på 6 934 000 EUR, dvs. 10% af Hit Groeps omsætning i 2003 (1071. betragtning til den anfægtede afgørelse i den affattelse, der følger af den første ændringsafgørelse).

222 Kommissionen nedsatte derefter med rette Nedris bøde med 25% på grund af selskabets samarbejde, en nedsættelse, som sagsøgeren ikke kunne være omfattet af (1087. betragtning til den anfægtede afgørelse; jf. også den retspraksis, der er nævnt i præmis 196 ovenfor).

223 På dette grundlag fandt Kommissionen, at Nedri skulle pålægges en bøde på 5 056 000 EUR, og at Hit Groep skulle pålægges en bøde på 6 934 000 EUR (1057. betragtning til den anfægtede afgørelse), idet Hit Groep og Nedri var solidarisk ansvarlige for betalingen af den første bøde på 5 056 000 EUR (den anfægtede afgørelses artikel 2).

224 Hit Groep er i det væsentlige af den opfattelse, at den bøde, som det blev pålagt, og som er højere end den bøde, som Nedri blev idømt, ikke korrekt afspejler varigheden af den overtrædelse, som blev fastslået med hensyn til hvert af disse selskaber, nemlig 18 år og 8 måneder for Nedri og kun 4 år for Hit Groep.

225 Der skal imidlertid holdes for øje, at den endelige størrelse af de bøder, som disse to selskaber blev pålagt, skyldes dels den nedsættelse, som blev foretaget med anvendelsen af loftet på 10% af deres omsætning (dom Kendrion mod Kommissionen, nævnt i præmis 215 ovenfor, EU:C:2013:771, præmis 57 og 58), dels den bødenedsættelse, som Nedri blev indrømmet på grund af samarbejde.

226 Inden dette loft blev anvendt, tog den bøde, som hvert af disse to selskaber skulle pålægges, således behørigt hensyn til den respektive varighed af deres ansvar og, med rette, til de forskellige referenceår hvad angår den omsætning, som skulle lægges til grund ved anvendelsen af loftet på 10%.

227 Kommissionen overholdt følgelig ligebehandlingsprincippet, eftersom der blev taget behørigt hensyn til de forskelle, som der bestod mellem de respektive situationer for de to selskaber (jf. i denne retning dom Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 176 ovenfor, EU:C:2005:408, præmis 321-323).

228 Hvad angår tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet bemærkes, at ud over den omstændighed, at Kommissionen tog hensyn til den respektive varighed af overtrædelsesperioden for hvert af selskaberne, således at den sanktion, som den pålagde disse, var forholdsmæssig, kan der ikke være tale om en tilsidesættelse af dette princip, blot fordi det hævdes, at de endelige bøder, som pålægges de to selskaber, er forskellige (jf. i denne retning dom af 4.7.2006, Hoek Loos mod Kommissionen, T-304/02, Sml., EU:T:2006:184, præmis 85 og 86).

229 Det fjerde anbringendes tredje og fjerde led og dermed dette anbringende i sin helhed skal derfor forkastes.

Det femte og subsidiære anbringende om Kommissionens tilsidesættelse af en rimelig frist

Parternes argumenter

230 Hit Groep har gjort gældende, at overholdelse af en rimelig frist i administrative procedurer på konkurrenceområdet udgør et generelt retsprincip.

231 Hit Groep har videre anført, at overskridelse af en rimelig frist kan bevirke en annullation af den endelige afgørelse, og at hvis en annullation er udelukket, kan bøden nedsættes ud fra rimelighedsbetragtninger eller for at opnå en rimelig kompensation.

232 Hit Groep har anført, at spørgsmålet om, hvorvidt fristen er rimelig, skal vurderes på grundlag af omstændighederne i den foreliggende sag, og navnlig på baggrund af konteksten, parternes adfærd under proceduren, sagens kompleksitet og de pågældende parters interesse i sagen. Selskabet har endvidere anført, at fristen begynder at løbe med den første af Kommissionens undersøgelsesforanstaltninger, som har en væsentlig betydning for de pågældende virksomheders situation. Der skal endvidere tages hensyn til gennemsnitfristen i lignende sager.

233 I den foreliggende sag gik der imidlertid 94 måneder fra kontrolundersøgelserne i september 2002 til vedtagelsen af den endelige afgørelse i juni 2010. Hit Groep er af den opfattelse, at denne frist er så meget desto mere urimelig, når henses til, at sagen er baseret på anmodninger om bødenedsættelse, som har gjort det muligt for Kommissionen at bevise overtrædelsen. Endvidere er Hit Groeps adfærd på ingen måde årsagen til, at proceduren er blevet forsinket. Kommissionen har imidlertid ikke indrømmet nogen nedsættelse af bøden under henvisning til overskridelse af en rimelig frist. Hit Groep har derfor nedlagt påstand om, at Retten indrømmer selskabet en sådan nedsættelse, i det omfang den måtte finde passende.

234 Endelig er Hit Groep af den opfattelse, at det ikke tilkommer selskabet at godtgøre, at dets ret til forsvar er blevet tilsidesat, idet dette krav kun vedrører en annullation af den anfægtede afgørelse. Selskabet har kun nedlagt påstand om, at bøden nedsættes på grund af tilsidesættelse af en rimelig frist.

235 Det er videre selskabets opfattelse, at det heller ikke påhviler det at påberåbe sig særlige omstændigheder, der begrunder en nedsættelse af bøden – eventuelt helt til nul – i det omfang overskridelsen af en rimelig frist i sig selv udgør en tilsidesættelse af artikel 6, stk. 1, i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950, og af artikel 41, stk. 1, i EU's charter om grundlæggende rettigheder. Der er ikke tale om en supplerende nedsættelse i forhold til den, som Kommissionen indrømmede. Det påhviler derfor Kommissionen at godtgøre, at der foreligger særlige omstændigheder, der kan begrunde en overskridelse af en rimelig frist i den foreliggende sag.

236 Endelig har Hit Groep anført, at en sammenlignelig varighed af administrative procedurer i tidligere sager har bevirket, at Kommissionen har indrømmet en bødenedsættelse på eget initiativ.

237 Kommissionen er ikke enig i denne argumentation.

Rettens bemærkninger

– Principperne

238 For det første bemærkes, at overholdelse af en rimelig frist ved gennemførelsen af administrative procedurer på området for konkurrencepolitik udgør et generelt EU-retligt princip, hvis overholdelse EU's retsinstanser sikrer (jf. dom af 19.12.2012, Heineken Nederland og Heineken mod Kommissionen, C-452/11 P, EU:C:2012:829, præmis 97 og den deri nævnte retspraksis).

239 Princippet om en rimelig frist er atter blevet fastslået i artikel 41, stk. 2, i chartret om grundlæggende rettigheder, hvorefter »enhver har ret til at få sin sag behandlet uvildigt, retfærdigt og inden for en rimelig frist af Unionens institutioner og organer« (dom af 5.6.2012, Imperial Chemical Industries mod Kommissionen, T-214/06, Sml., EU:T:2012:275, præmis 284).

240 For det andet skal rimeligheden af varigheden af proceduren for Kommissionen vurderes ud fra de særlige omstændigheder, der kendetegner de enkelte sager, herunder sagens baggrund, parternes adfærd under proceduren, hvad der står på spil for de forskellige berørte virksomheder, sagens komplekse karakter (jf. i denne retning dom Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 131 ovenfor, EU:T:1999:80, præmis 126) og i givet fald de oplysninger og begrundelser, som Kommissionen måtte fremkomme med vedrørende de undersøgelser, der er blevet gennemført under den administrative procedure.

241 For det tredje har Domstolen fastslået, at den administrative procedure kan give anledning til en undersøgelse i to successive faser, som hver har sin egen indre logik. Den første fase, som strækker sig indtil klagepunktsmeddelelsen, har som starttidspunkt den dato, hvor Kommissionen, som udøver sin af EU-lovgiver tildelte kompetence, træffer foranstaltninger, der indebærer kritik for at have begået en overtrædelse, og som skal gøre det muligt for Kommissionen at tage stilling til procedurens tilrettelæggelse. Den anden fase strækker sig fra klagepunktsmeddelelsen til vedtagelsen af den endelige afgørelse. Den skal gøre det muligt for Kommissionen endeligt at tage stilling til den kritiserede overtrædelse (dom af 21.9.2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mod Kommissionen, C-105/04 P, Sml., EU:C:2006:592, præmis 38).

242 For det fjerde fremgår det af retspraksis, at en tilsidesættelse af princippet om en rimelig frist kan have to typer konsekvenser.

243 Når tilsidesættelsen af en rimelig frist har betydning for udfaldet af proceduren, kan en sådan tilsidesættelse for det første bevirke en annullation af den anfægtede afgørelse (jf. i denne retning dom af 21.9.2006, Technische Unie mod Kommissionen, C-113/04 P, Sml., EU:C:2006:593, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).

244 Det skal præciseres, at hvad angår anvendelsen af konkurrencereglerne kan overskridelsen af en vis rimelig frist kun udgøre en grund til annullation af afgørelser om konstatering af overtrædelser, såfremt det er godtgjort, at tilsidesættelsen af dette princip har påvirket de pågældende virksomheders ret til forsvar. En tilsidesættelse af forpligtelsen til at træffe afgørelse inden for en rimelig frist er bortset fra dette særlige tilfælde uden betydning for gyldigheden af den administrative procedure i henhold til forordning nr. 1/2003 (jf. dom af 16.12.2003, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mod Kommissionen, T-5/00 og T-6/00, Sml., EU:T:2003:342, præmis 74 og den deri nævnte retspraksis, som efter appel blev stadfæstet på dette punkt ved dom Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mod Kommissionen, nævnt i præmis 241 ovenfor, EU:C:2006:592, præmis 42 og 43).

245 Overholdelsen af retten til forsvar, hvilket princips grundlæggende karakter er blevet fremhævet flere gange i Domstolens praksis (dom af 9.11.1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin mod Kommissionen, 322/81, Sml., EU:C:1983:313, præmis 7), er imidlertid af afgørende betydning i procedurer som den i den foreliggende sag omhandlede, hvorfor det er vigtigt at undgå, at disse rettigheder lider uoprettelig skade på grund af undersøgelsesfasens udstrakte varighed, og at denne varighed kan være til hinder for, at der fremføres beviser til gendrivelse af adfærd, som efter sin art kan medføre, at de berørte virksomheder stilles til ansvar. Af denne grund skal undersøgelsen af, om de er blevet forhindret i at udøve deres ret til forsvar, ikke være begrænset til den fase, hvor denne ret har fuld virkning, nemlig den administrative procedures anden fase. Vurderingen af årsagen til, at retten til forsvar eventuelt er blevet tilsidesat, skal foretages for hele proceduren og dennes samlede varighed (dom Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mod Kommissionen, nævnt i præmis 241 ovenfor, EU:C:2006:592, præmis 50).

246 Når tilsidesættelsen af en rimelig frist er uden betydning for udfaldet af proceduren, kan en sådan tilsidesættelse foranledige Retten til inden for rammerne af sin fulde prøvelsesret i tilstrækkelig grad at opveje tilsidesættelsen som følge af overskridelsen af den rimelige frist for den administrative procedure ved at nedsætte den pålagte bøde (jf. i denne retning dom Technische Unie mod

Kommissionen, nævnt i præmis 243 ovenfor, EU:C:2006:593, præmis 202-204, og dom af 16.6.2011, Heineken Nederland og Heineken mod Kommissionen, T-240/07, Sml., EU:T:2011:284, præmis 429 og 434, som efter appel blev stadfæstet ved dom Heineken Nederland og Heineken mod Kommissionen, nævnt i præmis 238 ovenfor, EU:C:2012:829, præmis 100).

– Bedømmelse i den foreliggende sag

247 Det følger af det foregående, at for at en administrativ procedure, der har varet i lang tid, kan anses for kunne medføre en annullation af den anfægtede afgørelse eller en nedsættelse af bøden, skal denne varighed betegnes som uforholdsmæssig lang.

248 I den foreliggende sag bestod den administrative procedure af fire på hinanden følgende faser.

249 Den første fase begyndte den 9. januar 2002 med Bundeskartellamts fremsendelse til Kommissionen af de dokumenter, der er nævnt i præmis 26 ovenfor, og sluttede den 30. september 2008 med vedtagelsen af klagepunktsmeddelelsen.

250 Derefter begyndte den anden fase (jf. præmis 37-42 ovenfor), hvilken sluttede med vedtagelsen af den oprindelige afgørelse den 30. juni 2010.

251 Efter anlæggelse af en række søgsmål (nævnt i præmis 10 ovenfor) vedtog Kommissionen den 30. september 2010 en første ændringsafgørelse (jf. præmis 4 ovenfor) med henblik på at korrigere diverse fejl, som den havde konstateret i den oprindelige afgørelse, hvilket afsluttede den tredje fase af den administrative procedure.

252 Endelig afsluttedes den 4. april 2011 den fjerde fase af den administrative procedure med Kommissionens vedtagelse af den anden ændringsafgørelse, hvormed den indvilligede i at indrømme dels ArcelorMittal, ArcelorMittal Verderio, ArcelorMittal Fontaine og ArcelorMittal Wire France, dels SLM og Ori Martin en nedsættelse af den pålagte bøde (jf. præmis 6 ovenfor).

253 Det skal anføres, at sagsøgerens anbringende kun vedrører de to første faser af den administrative procedure.

254 Den 17. december 2013 tilstillede Retten inden for rammerne af foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse artikel 64 i procesreglementet af 2. maj 1991 Kommissionen et skriftligt spørgsmål med henblik på at opnå en detaljeret beskrivelse af de skridt, som den havde taget efter kontrolundersøgelserne, der fandt sted den 19. og den 20. september 2002, og indtil vedtagelsen af den endelige afgørelse.

255 Kommissionen efterkom denne opfordring ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 6. februar 2014.

256 Rettens Justitskontor fremsendte en kopi af Kommissionens svar til sagsøgeren den 7. februar 2014.

257 Kommissionen har i sit svar redegjort deltaljeret og overbevisende for de opgaver, den har opfyldt under hele den administrative procedure, og grundene til, at proceduren varede fra 2002 til 2010.

258 Flere faktorer forklarer varigheden af den administrative procedure i den foreliggende sag.

259 Der skal herved tages hensyn til varigheden af kartellet (mere end 18 år), dets geografiske vide udstrækning (kartellet vedrørte størstedelen af medlemsstaterne), kartellets geografiske og tidsmæssige tilrettelæggelse (de forskellige klubber beskrevet i præmis 46-58), antallet af møder, som fandt sted i de forskellige klubber (mere end 500), antallet af berørte virksomheder (17), antallet af anmodninger om

bødenedsættelse (jf. præmis 27 og 32 ff. ovenfor) og det særligt store antal dokumenter, der i den forbindelse blev indhentet under kontrolundersøgelserne og udarbejdet på flere sprog, og som skulle undersøges af Kommissionen, de mange supplerende begæringer om oplysninger, som Kommissionen fremsendte til de forskellige berørte selskaber, efterhånden som kendskabet til kartellet udviklede sig (jf. præmis 29 ff. og præmis 42 ff. ovenfor), antallet af adressater for klagepunktsmeddelelsen (mere end 40), antallet af processprog (8) og de mange anmodninger vedrørende betalingsevne (14).

260 Retten er på baggrund af oplysningerne fremlagt af Kommissionen, der vidner om sagens særlige kompleksitet, af den opfattelse, at proceduren, uanset den særlige lange varighed af de to første faser af proceduren, ikke skal betegnes som uforholdsmæssig lang. Kommissionen tilsidesatte derfor ikke en rimelig frist, og det femte anbringende skal derfor forkastes.

Det sjette anbringende fremsat af Hit Groep i forbindelse med replikken, hvorefter Kommissionen baserede sig på en forkert periode med henblik på beregningen af bødens størrelse

Parternes argumenter

261 Hit Groep har gjort gældende, at Kommissionen for første gang i svarskriftets punkt 23-25 har givet en fuldstændig og deltaljeret redegørelse for, hvorledes den beregnede størrelsen af den bøde, som sagsøgeren blev pålagt.

262 Det er sagsøgerens opfattelse, at denne beregningsmåde hverken fremgår af klagepunktsmeddelelsen eller af den anfægtede afgørelse.

263 Hit Groep har anført, at det grundbeløb, som Kommissionen baserede sig på for at foretage beregningen af størrelsen af den bøde, som selskabet blev pålagt, er på 30 584 561 EUR. Det fremgår desuden af fodnoten i svarskriftets punkt 25, at dette beløb repræsenterer værdien af solgte varer for perioden fra den 9. januar 1996 til den 19. september 2002.

264 I fodnoten præciseres:

»Det drejer sig om værdien af solgte varer for perioden fra den 9.1.1996 til den 19.9.2002. For hver af de fem perioder i kartellet (1.1.1984 til 31.12.1985; 1.1.1986 til 14.12.1992; 15.12.1992 til 31.12.1993; 1.1.1994 til 8.1.1996; 9.1.1996 til 19.9.2002) fastsatte Kommissionen værdien af afsætningen og multiplicerede den derefter med faktoren for varighed. Af klarhedshensyn gengiver ændringsafgørelsen disse værdier af afsætningen i et skema, der fremgår af 935. betragtning til afgørelsen.«

265 Hit Groep har endvidere anført, at den første ændringsafgørelse har tilføjet et skema til 935. betragtning til den anfægtede afgørelse, men Hit Groeps navn fremgår imidlertid ikke heraf.

266 Selskabet har anført, at disse præciseringer således fremgår for første gang af svarskriftet.

267 Selskabet blev imidlertid anset for solidarisk ansvarligt for den af Nedri begåede overtrædelse fra den 1. januar 1998 til den 17. januar 2002, selv om Kommissionen med henblik på at fastlægge værdien af Nedris afsætning baserede sig på perioden fra den 9. januar 1996 til den 19. september 2002.

268 Det er selskabets opfattelse, at det følgelig blev pålagt en bøde på grundlag af en periode, som var betydeligt længere end den periode, med hensyn til hvilken det skulle anses for ansvarligt.

269 Ifølge selskabet skal det antal år, med hensyn til hvilke virksomheden anses for ansvarlig, tages i betragtning ved beregningen af bøden.

270 Hit Groep har endelig anført, at det fremgår af femte betragtning til den anden ændringsafgørelse, at Kommissionen kun holder moderselskaber solidarisk ansvarlige for »den del af bøden, der svarer til den periode, hvor moderselskabet sammen med det omhandlede datterselskab udgjorde en enkelt virksomhed«, selv om den bøde, som selskabet blev pålagt, er større end den, som Nedri blev pålagt.

271 Kommissionen er ikke enig i denne argumentation.

Rettens bemærkninger

272 Ved skrivelser af 6. maj og 26. juli 2011 anmodede Hit Groep Retten om tilladelse til at supplere sine anbringender, efter at det efter eget udsagn i Kommissionens svarskrift for første gang havde fået kendskab til oplysninger vedrørende metoden til beregning af bødens størrelse.

273 Skrivelsen af 6. maj 2011 blev fremsendt inden for den frist, som selskabet var blevet indrømmet til afgivelse af replik, hvilken udløb den 17. maj 2011.

274 Kommissionen har for sit vedkommende i det væsentlige anført, at de omhandlede oplysninger allerede fremgik af den oprindelige afgørelse (927. betragtning ff.) og af den første ændringsafgørelse (930. og 932. betragtning og skemaet i bilaget), og at dette anbringende er nyt og derfor skal afvises.

275 Det bemærkes for det første, at 930., 932. og 933. betragtning til den anfægtede afgørelse har følgende ordlyd:

»930 I overensstemmelse med bemærkningerne vedrørende varigheden af deltagelsen i kartellet (jf. kapitel VI og VII) er det sidste afsluttede regnskabsår med deltagelse i overtrædelsen 2000 for DWK og 2001 for alle de andre virksomheder, som er adressater for nærværende afgørelse.

[…]

932 Det omhandlede geografiske område har udviklet sig over tid. Fra 1984 til 1995 (perioden med club Zurich) dækkede det Tyskland, Frankrig, Italien, Nederlandene, Belgien, Luxembourg, Spanien og Østrig. Fra 1992 (under arrangementerne i club España) omfattede det også Portugal. Fra 1996 til 2002 (perioden med krise i club Zürich på det tidspunkt, hvor arrangementet i club Europe med hensyn til kvoter blev forberedt, perioden med club Europe og perioden med ekspansion) dækkede det geografiske område de samme lande som på tidspunktet for club Zürich, herunder Portugal, og Danmark, Sverige, Finland og Norge (jf. afsnit 9.1.1- 9.1.5). Der tages hensyn hertil ved beregningen af værdien af afsætningen, idet afsætningen i Portugal før den 15. december 1992 ikke medtages, og idet afsætningen i Danmark, Sverige, Norge og Finland før den 9. januar 1996 ikke medtages.

933 Kommissionen konstaterer endvidere, at der ikke kan tages hensyn til værdien af afsætningen i Spanien, Østrig, Finland, Sverige og Norge med henblik på den samlede varighed af overtrædelsen, eftersom Spanien først blev medlem af EF den 1. januar 1986, og EØS-aftalen først trådte i kraft den 1. januar 1994. Afsætningen i disse lande før henholdsvis den 1. januar 1986 og den 1. januar 1994 indgår derfor ikke i beregningen af værdien af afsætningen. Dette forhold undersøges i afsnit 19.1.6.«

276 Endvidere angav Kommissionen som følger i den første ændringsafgørelse:

»5) Med henblik på at kaste lys over den beregning af værdien af afsætningen, som ligger til grund for afgørelsen for de forskellige perioder, der er angivet i afsnit 19.1.2, burde følgende elementer have været anført i slutningen af 95. betragtning:

[…]

— 9. Nedri (svar dateret den 30.6.2009):

— 1.1.1984 – 31.12.1985: 30 157 611 EUR

— 1.1.1986 – 14.12.1992: 30 389 997 EUR

— 15.12.1992 – 31.12.1993: 30 389 997 EUR

— 1.1.1994 – 8.1.1996: 30 389 997 EUR

— 9.1.1996 – 19.9.2002: 30 584 561 EUR.«

277 Det fremgår desuden af den første ændringsafgørelses artikel 3, nr. 22), at denne var rettet til Hit Groep.

278 Det er derfor med rette, at Kommissionen har anført, at Hit Groep ikke fik kendskab til de omhandlede oplysninger for første gang i svarskriftet.

279 Hit Groep kunne ganske vist have anmodet om tilladelse til at ændre sine påstande efter den første ændringsafgørelse, men inden for søgsmålsfristen på to måneder.

280 For at kunne antages til realitetsbehandling skal en anmodning om tilpasning af påstandene imidlertid indgives inden for den i artikel 263, stk. 6, TEUF fastsatte frist (dom af 16.12.2011, Enviro Tech Europe og Enviro Tech International mod Kommissionen, T-291/04, Sml., EU:T:2011:760, præmis 96, og af 6.9.2013, Bank Melli Iran mod Rådet, T-35/10 og T-7/11, Sml., EU:T:2013:397, præmis 55).

281 I den foreliggende sag var fristen for anlæggelse af et søgsmål til prøvelse af den første ændringsafgørelse imidlertid for længst udløbet, da sagsøgeren indgav sin anmodning ved skrivelse af 6. maj 2011.

282 Dette anbringende skal således afvises.

283 Under alle omstændigheder er anbringendet desuden ugrundet, eftersom Kommissionen ikke begik en fejl, da den med henblik på beregningen af størrelsen af den bøde, som Hit Groep blev pålagt, fastslog, at værdien af afsætningen var på 30 584 561 EUR, og dernæst multiplicerede dette beløb med en koefficient på 4 for at tage hensyn til varigheden af den overtrædelse, som kunne tilregnes Hit Groep. I modsætning til hvad sagsøgeren har anført, blev selskabet således ikke pålagt sanktioner for en længere periode end den periode, med hensyn til hvilken det blev anset for ansvarligt (jf. præmis 217 og 226 ovenfor).

284 Anbringendet skal derfor forkastes.

Det syvende anbringende om Rettens tilsidesættelse af en rimelig frist

285 Sagsøgeren har i retsmødet i det væsentlige anført, at Retten havde tilsidesat en rimelig frist med henblik på behandlingen af det af sagsøgeren anlagte søgsmål, og at det havde været nødvendigt at drage konsekvenserne heraf for størrelsen af den bøde, som sagsøgeren skulle betale.

286 Det må fastslås, at et sådant klagepunkt skal afvises, når det fremsættes inden for rammerne af det samme søgsmål som det søgsmål, med hensyn til hvilket det gøres gældende, at princippet om en rimelig frist er blevet tilsidesat.

287 Det bemærkes således, at hvis det dommerkollegium, der træffer afgørelse i søgsmålet, undersøgte dette klagepunkt, ville det skulle udtale sig om, hvorvidt dets egen adfærd var forkert eller ulovlig, hvilket hos sagsøgeren vil kunne give anledning til legitim tvivl med hensyn til nævnte kollegiums objektive upartiskhed (jf. dom af 16.9.2013, CEPSA mod Kommissionen, T-497/07, EU:T:2013:438, under appel, præmis 268 og den deri nævnte retspraksis).

288 En tilsidesættelse fra en af Unionens retsinstansers side af dens forpligtelse ifølge artikel 47, stk. 2, i chartret om grundlæggende rettigheder til at pådømme de sager, som den får forelagt, inden en rimelig frist, bør derfor imødegås med, at der indbringes et erstatningssøgsmål for Retten (dom Kendrion mod Kommissionen, nævnt i præmis 215 ovenfor, EU:C:2013:771, præmis 94, og dom af 26.11.2013, Groupe Gascogne mod Kommissionen, C-58/12 P, Sml., EU:C:2013:770, præmis 83).

289 Det følger af det ovenstående, at det syvende anbringende skal forkastes.

290 Det følger af samtlige de ovenstående betragtninger, at ingen af sagsøgerens anbringender kan tages til følge. Kommissionen skal således frifindes for annullationspåstanden i sin helhed, uden at der under sagens omstændigheder i øvrigt er grundlag for, at Retten i medfør af sin fulde prøvelsesret ændrer størrelsen af den bøde, sagsøgeren er blevet pålagt.

Sagens omkostninger

291 I henhold til procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen og pålægges derfor at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Sjette Afdeling):

1) Europa-Kommissionen frifindes.

2) HIT Groep BV bærer sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. juli 2015.

Underskrifter